

اولویت های پژوهشی بخش تعاون در سال ۱۴۰۱

بر اساس نظرات دفاتر تخصصی معاونت امور تعاون و ادارات کل استانی

ردیف	محورهای کلی	توضیحات
۱	طراحی الگوی نظارت و بازرسی مؤثر در تعاونیهای مسکن	• تعاونیهای مسکن از پرچالش ترین گرایش تعاونیها می باشد رفع مشکلات و بهره گیری از تجربیات قبلی برای پروژه های جدید مسکن همچون طرح مسکن ملی ضروری به نظر می رسد • کاهش مداخله دولتی در حل مشکلات و معضلات تعاونیها • افزایش امکان نظارت اعضا بر عملکرد اعضا • بهره مندی از تجارب تعاونیهای موفق • تقویت نقش اتحادیه ها در نظارت و بازرسی تعاونیهای مسکن • تقویت نقش اتاقهای تعاون در نظارت و بازرسی تعاونیهای مسکن
۲	مدیریت یکپارچه شرکتهای تعاونی مصرف	• یکی از دلایل عدم توان رقابتی تعاونیهای مصرف و عدم توسعه آنها نداشتن یکپارچی و سرمایه و توان مدیریتی لازم است که با یکپارچه سازی آنها و بهره گیری از تجربیات فروشگاههای زنجیره ای همچون افق کوروش، جانبو و ... می توان این ظرفیت را برای تعاونیهای مصرف ایجاد نمود. • افزایش کارایی تعاونیهای مصرف • افزایش میزان خدمت رسانی به اعضای تعاونی • افزایش رضایت اعضای تعاونی
۳	چگونگی تغییر و مدیریت نوین در شرکتهای تعاونی مسکن	• مدیریت منابع و هزینه ها • مدیریت منابع انسانی • تطابق منابع با هزینه ها باتوجه به تورم اقلام • نحوه و چگونگی شفاف سازی و گزارش به اعضا • راه های پیشگیری از سوء استفاده های احتمالی هیئت مدیره و اعضا
۴	بررسی مشکلات تعاونیهای اعتبار باتوجه به شیوه نامه و نظارت های موجود بانک مرکزی و یافتن راهکارهای لازم	• افزایش کارایی تعاونیهای اعتبار گروه شغلی • افزایش میزان خدمت رسانی به اعضای تعاونی • افزایش رضایت اعضای تعاونی • رفع مشکلات و توسعه تعاونیهای اعتبار گروه شغلی
۵	شکل دهی تعاونیهای تامین نیاز بارویکرد توسعه و ایجاد فرصتهای جدید	• شناسایی فرصتهای شکل دهی تعاونیهای تامین نیاز و تعیین گلوگاه شکل گیری تعاونیهای پایدار و دارای مزیت و تسهیلگری فرایند فعالیت تعاونیهای تامین نیاز • تعاونیهای تامین نیاز که از مجموعه صنوف خرد و کوچک و سرمایه های اندک آنها تشکیل می گردد می تواند در ایجاد اشتغال پایدار سهم بالایی را ایفا نماید
۶	بررسی تطبیقی تعاونیهای اعتبار گروههای شغلی در حل مشکلات اعضا و میزان رضایتمندی آنها در مقایسه با کشورهای موفق در این زمینه	• بررسی نقش و جایگاه تعاونی های اعتبار گروههای شغلی در حل مشکلات اعضا و میزان رضایتمندی آنها در مقایسه با کشورهای موفق در زمینه.

ردی ف	محورهای کلی	توضیحات
۷	بررسی زمینه های قانونی و اجرایی به منظور رشد و توسعه تعاونیهای مرزنیسان در قالب مزیت های منطقه ای	- افزایش کارایی تعاونیهای مرزنشین - افزایش میزان خدمت رسانی به اعضای تعاونی - افزایش رضایت اعضای تعاونی - افزایش سطح معیشت اعضا
۸	بررسی نقاط قوت و ضعف تعاونیهای مسکن مهر به منظور بهره گیری در پروژه مسکن ملی (تولید جهش)	مرتفع نمودن مشکلات و تسریع در اتمام این دسته از پروژه ها
۹	گزارش تطبیقی تعاونیهای مسکن مهر و مقایسه آن با سایر طرحهای قبل و بعد از انقلاب	آشنایی با موانع و مشکلات طرح مسکن مهر و مقایسه آن با سایر طرحها باعث بهبود عملکرد در سایر طرحهای آتی می گردد
۱۰	بررسی تحلیلی نقش سهامداران غیر عضو در تعاونیها	در تعاونیها عضویت یک اصل بنیادین تلقی می شود حضور سهامدار غیر عضو بنا به علل خاصی توصیه گردید لازم است تا در طی مدتی که سهامدار غیر عضو امکان حضور در تعاونیها را یافته یک بررسی تحلیلی صورت پذیرد تا نقش و اثر گذاری آنها مورد سنجش علمی قرار گیرد
۱۱	بررسی نقش کارکردی مراکز داوری اتاقهای تعاون در حل اختلافات بخش تعاون کشور	مراکز داوری اتاقهای تعاون اثراتی دو سویه را بوجود آورده اند از طرفی مزایایی را در بر دارند و از طرفی شکایاتی را بر می انگیزند لازم است تا نقش کارکردی این مراکز تاثیرات مثبت و منفی آنها بر بخش تعاون سنجیده شده و ضعف های آن مشخص گردد تا اصلاحات بر مبنای آنها صورت پذیرد.
۱۲	بررسی و شناسایی اقدامات حمایتی برای توسعه صادرات در بخش تعاون	باتوجه به اهمیت صادرات در توسعه بخش تعاون، لازم است بررسی شود تا اقداماتی که به منظور نحوه حمایت از تعاونی ها و اثر گذاری آن برای افزایش صادرات بخش تعاون انجام گیرد. نتایج این بررسی می تواند برنامه معاونت امور تعاون در بکارگیری مؤثر حمایت ها و مشوق ها برای توسعه صادرات را مشخص نماید.
۱۳	تخمین توابع هزینه و تولید در تعاونیهای صادراتی	باتوجه به اینکه بخش تعاون ماهیت اقتصادی دارد و تعاونی ها بعنوان بنگاه های اقتصادی این بخش فعالیت می کنند تخمین توابع اقتصادی این بخش و برآورد روابط کمی بین عوامل تولید در بخش تعاون و چارچوب هزینه بنگاه ها و تخمین کسش های تقاضا، درآمدی و می تواند زمینه اولیه برای بررسی ظرفیت ها، نقاط ضعف، قوت و ... را فراهم نموده و امکان مقایسه آن با سایر بخش ها ایجاد نماید.
۱۴	بکارگیری تحلیل بافر در استخراج مزیت های جغرافیایی تعاونی موفق	استخراج فواصل آستانه ای مزیت های جغرافیایی و تطبیق آن با تعاونی های موفق در هر رشته گرایش به کمک تحلیل بافر این امکان را در اختیار معاونت امور تعاون قرار می دهد تا بر اساس این تحلیل به یک الگوریتم پیشینی کننده از میزان موفقیت تعاونی ها بر اساس مزیت جغرافیایی دست یابد.
۱۵	تعیین ضریب نفوذ تعاونیهای مرزنشین، عمرانی و فراگیر ملی در سه دهک پایین در آمده جامعه	تعیین ضریب نفوذ تعاونی های مخصوص سه دهک پایین درآمدی جامعه با کمک تحلیل داده های آماری و GIS و مصور سازی آن به روش نقطه داغ، امکان شناسایی محدوده جغرافیایی و دهک های برخوردار و غیر برخوردار از این

ردی ف	محورهای کلی	توضیحات
		دست از تعاونی ها را مشخص می کند و امکان برنامه ریزی بهتری را برای مدیران فراهم می آورد.
۱۶	تحلیل سامانه های خدماتی بخش تعاون در دنیا و بررسی تطبیقی آنها با سامانه جامع و هوشمند بخش تعاون کشور	• تحلیل بازار و Benchmark همواره یک ابزار قدرتمند برای شناسایی جایگاه خود، مسیر و جریان بازار و برنامه ریزی آینده نگری می باشد لذا مطالعه منطق خدماتی و آنالیز طراحی خدمات حاکمیتی و غیر حاکمیتی در بخش تعاون در سایر کشورها و مقایسه آن با طراحی و منطق پیاده شده در سامانه جامع و هوشمند بخش تعاونی کشور سبب باز شناسایی موقعیت سامانه مذکور و همچنین راه گشای توسعه آتی این سامانه می باشد.
۱۷	تحلیل خدمات دولتی ارائه شده در بخش تعاونی و باز طراحی خدمات به صورت الکترونیک مبتنی بر طراحی کاربر محور	• تحلیل خدمات دولتی ارائه شده در بخش تعاون و ترسیم Blue print خدمات موجود و شناسایی کاربران و ذی نفعان این امکان را فراهم می کند تا دیدی یک پارچه و با جزئیات کامل از نوع روابط میان عناصر در خدمات مذکور ترسیم شود و سپس با مطالعه این نقشه و با رویکرد کاربر محور به باز طراحی و حذف موانع و گلوگاه های ناکارآمدی در پروسه خدمت رسانی مبادرت ورزیده شود و همچنین امکان های جدید الکترونیکی سازی خدمات نیز شناسایی شوند.
۱۸	مکان سنجی و ارائه مدل اجرایی برای تبدیل سهام تعاونیها به ارز دیجیتال قابل معامله	• ارزشهای دیجیتال با توجه به مشخصه غیر متمرکز خود قرابت ذاتی را با روح تعاونی ها دارند و از طرفی تبدیل شدن سهام شرکت ها در قالب رمز ارز امکان گردش سهام تعاونی را در اختیار گذاشته و همچنین سبب جذب سرمایه های بسیار خرد بدون آسیب رسانی به ماهیت و انسجام شرکت را نیز می دهد، علاوه بر این با این روش همیشه دارایی های تعاونی ها به روز و در لحظه قابل محاسبه می باشد.
۱۹	تحلیل سامانه جامع و هوشمند بخش تعاون و ارائه راهبردهای طراحی تجربه با رویکرد طرح تعاملی	• طراحی سامانه های جامع همواره بایک چالش اساسی مواجه است و آن طیف گسترده و پراکنده ای از مخاطبین با سطوح مختلف بهره مندی از ابزارهای الکترونیکی است به همین دلیل نیاز است تا این چنین سامانه هایی بر اساس حداقلی ترین شرایط طراحی شوند و بار عظیمی از طی روند مراحل در این سامانه ها بر دوش طراحی آن می باشد و فلذا لازم است تا آنالیز و رهنمود های طراحی مبتنی بر نیاز سامانه جامع و هوشمند صورت و پیشنهاد هایی در خصوص باز طراحی و بهینه کردن آن از منظر تعامل کاربر صورت پذیرد.
۲۰	بررسی میزان پیشرفت فیزیکی پروژه های مسکن با استفاده از تحلیل سنجش از راه دور و راهبرد در جایابی پروژه های مسکن ملی	• با توسعه ابزار های سنجش از راه دور و همچنین با تبیین استاندارد ها در این خصوص می توان پروژه های صورت گرفته ذیل تعاونی های مسکن را تعیین و با کمک تجزیه و تحلیل فاصله (Gap analysis) به راهبردی برای سنجش و جایابی پروژه ساخت مسکن در ابعاد ملی دست یافت.
۲۱	تهیه زیست بوم منطقه ای تعاون	• معرفی اکوسیستم تعاون و مزیت سنجی تعاونی ها در مناطق

ردی ف	محورهای کلی	توضیحات
۲۲	استفاده از پایگاه های مردمی در ایجاد، توسعه و پایداری تعاونی ها	• بکارگیری پتانسیل مردمی در بخش های بسیج، هیئت های مذهبی، و نهادهای مردمی، سمن ها (سازمانهای مردم نهاد) و غیره.
۲۳	آینده پژوهی مبتنی بر میزان سهم تعاون در محرومیت زدایی در کشور	• تعیین پتانسیل بخش تعاون در این امر و استفاده از توان این بخش در وسعه مناطق محروم
۲۴	بررسی پتانسیل شرکت های دانش بنیان در تولید و صادرات	• افزایش بهره وری در شرکت های تعاونی و همچنین افزایش ارزش آوری این شرکت ها برای کشور
۲۵	بررسی نقش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در توسعه بخش تعاون کشور	• تبیین اقدامات اجرایی این وزارتخانه و تشویق مردم به سمت تعاون
۲۶	بررسی تطبیقی قوانین و مقررات تعاونی های نوع جدید در جهان	• با عنایت به اینکه تعاونی های نوع جدید شامل تعاونی های فراگیر ملی، سهامی عام و سهام عدالت، در حال حاضر با چالش مواجه هستند و از طرفی طی چند دهه ی گذشته تشکیل این نوع تعاونی ها در کشورهای اروپایی در اولویت قرار گرفته است لذا ضرورت بررسی تطبیقی قوانین این نوع تعاونی ها حائز اهمیت است.
۲۷	بررسی تطبیقی قوانین و مقررات تعاونی های اجتماعی در جهان و امکانسنجی تشکیل این نوع از تعاونی ها در ایران	• امروزه تشکیل و توسعه تعاونی های اجتماعی در جهان، با هدف توسعه کارآفرینی اجتماعی و رفع مشکلات اجتماعی و زیست محیطی در اولویت قرار گرفته است، در کشور ایران نیز با توجه به افزایش رشد جمعیت و توسعه شهرنشینی، به فراخور آن، مشکلات اجتماعی و زیست محیطی عدیده ای طی دهه های گذشته شکل گرفته است. بنابراین لزوم امکان سنجی تشکیل و توسعه تعاونی های اجتماعی در راستای کمک به حل معضلات مربوطه، با کمک گرفتن از قوانین و تجربه زیسته تعاونی های اجتماعی کشورهای پیشرو، ضروری می نماید.
۲۸	بررسی عوامل موثر بر عدم تحقق اهداف و رسالت های تعاونی های فراگیر ملی در زمینه فقرزدایی	• با عنایت به اینکه بیش از یک دهه از عمر تعاونی های فراگیر ملی گذشته و تا به حال علی رغم تلاش های انجام شده، این نوع تعاونی ها نتوانسته اند نقش چندانی در زمینه کاهش فقر در بین دهک های پایین درآمدی ایفا نمایند، لذا بررسی عوامل موثر بر عدم تحقق اهداف و رسالت های تعاونی های فراگیر ملی در زمینه فقرزدایی، ضروری است.
۲۹	مکان سنجی واگذاری بنگاه های دولتی به تعاونی های توسعه و عمران شهرستانی	• آنگونه که در ماده یک قانون مربوط به این گروه از تعاونی ها مصوب گردیده، هدف از تاسیس شرکت های تعاونی توسعه و عمران شهرستانی "تسریع در رشد و توسعه اقتصادی شهرستان ها، هدایت منابع مردمی به بخشهای تولیدی همچنین بستر سازی برای ورود بخش های تعاونی و خصوصی به فعالیت های اقتصادی و

ردی ف	محورهای کلی	توضیحات
		انجام طرح‌هایی است که به دلیل افزونه‌زا (رانت‌زا) بودن امکان واگذاری به بخش خصوصی وجود ندارد" از سوی دیگر در ماده (۵) قانون تاسیس شرکت‌های تعاونی توسعه و عمران شهرستانی ذکر گردیده است که دولت و سازمان‌های وابسته می‌توانند فعالیت‌ها، طرح‌ها، زمین‌ها و املاک قابل واگذاری در بخش‌های تولیدی، توزیعی و خدماتی را در مواردی که برگزاری مزایده به صرفه و صلاح نباشد با تایید یکی از کمیسیون‌های دولت از طریق ترک تشریفات مزایده و از طریق مذاکره به تعاونی‌های توسعه و عمران شهرستانی واگذار نمایند. با این تفاسیر ضرورت دارد امکان‌سنجی واگذاری بنگاه‌های دولتی به تعاونی‌های توسعه و عمران شهرستانی مورد ارزیابی قرار گیرد.
۳۰	بررسی قوانین و مقررات بانک‌های تعاونی و تعاونی‌های مالی در جهان و امکان‌سنجی تشکیل این نوع تعاونی‌ها در ایران	• تامین مالی تعاونی‌ها، یکی از الزامات بسیار با اهمیت و پیشران توسعه و شکوفایی این بخش از اقتصاد در هر کشوری است. با عنایت به مشکلات عدیده تعاونی‌ها در ایران در زمینه تامین سرمایه ثابت و سرمایه در گردش و کمبود نقدینگی، لزوم بررسی قوانین و مقررات کشورهای پیشرو در حوزه این نوع تعاونی‌ها و امکان‌سنجی و تشکیل بانک‌های تعاونی و تعاونی‌های مالی در ایران جهت کمک به این بخش ضرورت دارد.
۳۱	بررسی موانع فراروی توسعه تعاونی‌های حمل و نقل در ایران	• تعاونی‌های حمل و نقل یکی از مهمترین بخش‌های حوزه تعاون هستند که جایگاه ویژه‌ای در زمینه حمل و بار و مسافر در جهان دارند. طی سالیان گذشته شاهد رکود زیادی در حوزه‌ی این نوع تعاونی‌ها در سراسر کشور بوده ایم. از اینرو ضرورت دارد مشکلات اساسی و موانع فراروی توسعه این نوع تعاونی‌ها بررسی و در این خصوص مبتنی بر تجربیات جهانی چاره اندیشی شود.